

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚ ΘΕΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι "Κοινωνικές Εκθέσεις" εκδόθηκαν από την ανάγκη έκφρασης και επικοινωνίας, με όλους όσους καταδικάζουν την κοινωνία της εξουσίας, της ιεραρχίας, της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, της καταστολής κάθε ελεύθερης συνείδησης, της κατα-νάλωσης και του θανάτου.

Το Κράτος είναι η προσωποποίηση της ωμής δυναστικής επιβολής. Ακόμα και στην μυθολογία του Ησίοδου, αναφέρεται σαν αδελφός της Βίας.

Εξουσία σημαίνει το δικαίωμα, η ισχύς. Λέγοντας πολιτική εξουσία, στην αρχαία ελληνική γλώσσα, εννοείται "τό μόνον εις την πολιτείαν ανήκον ίδιον δικαίωμα του επιτάσσειν ελευθέροις προσώποις και εξαναγκάζειν ταύτα πρὸς τήρησιν τῶν επιταγῶν".

Η δημιουργία τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν γιὰ πραγματικά ανθρώ-πινες σχέσεις, είναι η μόνη απάντηση στο ερώτημα του πῶς θά ξεφύγουμε ἀπὸ τὸν δρόμο πού μάς οδηγοῦν ὅλοι αὐτοί πού καθορίζουν τήν ζωή μας.

Γιὰ ὅσους θέλουν νά επικοινωνήσουν ἡ διεύθυνση
πού μποροῦν νά γράφουν εἶναι :

T.Θ. 78534
17602 Καλλιθέα (Τζιτζιφιές)
ΑΘΗΝΑ

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ;

"Μάς ζητούν να ψηφίσουμε;...Αυτό θα πεί να ξεχά-
σουμε ότι το Κοινοβούλιο είναι μία μάσκα κι ότι
στη σημερινή κοινωνία η πραγματική εξουσία βρί-
σκεται-κι εμείς δεν ξέρουμε που-σ'απίστευτο βαθ-
μό ανεξέλεγκτη και μυστική"

(Τ.Ράντκλιφ, "ANARCHY", No 37, 1964

Γιὰ μίαν ακόμα φορά, οι αναρχικοί δε θα ψηφίσουν στις επόμενες εκλογές
θα επιδοθούν σε μία προπαγανδιστική προσπάθεια για να εξηγήσουν ότι
τό να ψηφίσουν δε χρησιμεύει σε τίποτα. Εδώ, ανεξάρτητα απ'τα φαινόμενα,
δεν πρόκειται για μία συναισθηματική αντίδραση ("η κοινωνία δεν είναι
καθαρή, οι αναρχικοί δε θάθελαν ν'ανακατευτούν μαζί της"), αλλά για μία
στάση υπολογισμένη και ζυγισμένη εδώ και πολύ καιρό.
Η επανεξέτασή της δεν είναι ίσως άχρηστη, τόσο για να επαληθεύσουμε το
ότι εξακολουθεί να είναι λογική, όσο και για να εξηγήσουμε με σαφήνεια
το γιατί δεν ψηφίζουμε μέσα στο κρατιστικό σύστημα.
Για να καταλάβουμε καλύτερα τη θέση των αναρχικών απέναντι στις εκλο-
γές, προεδρικές ή κοινοβουλευτικές, πρέπει να καταλάβουμε ότι αυτή είναι
συνοπτικά η άποψή τους για τη σημερινή κοινωνία. Αυτή η τελευταία είναι
οργανωμένη σύμφωνα με το σχήμα ΚΥΒΕΡΝΩΝΤΕΣ-ΚΥΒΕΡΝΩΜΕΝΟΙ: αυτοί που δια-
τάζουν κι αυτοί που υπακούουν. Το παραμύθι της δημοκρατίας δεν σερβίρεται
παρά με το κόλπο της ψήφου που νομιμοποιεί το σύνολο της εξουσίας που
ασκούν οι κυβερνώντες με την μεσολάβηση του Κράτους: την ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ...
...Η διενέργεια των εκλογών συνίσταται εις το ότι, διά της ψήφου, δίδει
τις μίαν εντολήν. Στην πραγματικότητα, υπάρχουν δύο μηχανισμοί που πρέ-
πει να διακρίνουμε:

1. ΗΨΗΦΟΣ: Κατά το λεξικό Λαρούς, η ψήφος είναι μία ετυμηγορία, μία ευχή
που απαγγέλλει καθένα από τα πρόσωπα που καλούνται να εκφράσουν μία
γνώμη.

Η λέξη, λοιπόν, ορίζει μία τεχνική διαδικασία, και μάλιστα μία τεχνική
διαδικασία που παίρνει αρκετές μορφές. Οι αναρχικοί, άλλωστε, δεν είναι,
γενικά, αντίθετοι στην τεχνική διαδικασία της ψήφου αυτή καθεαυτή, με την
έννοια της ενδεικτικής ψήφου, η οποία δεν έχει αναγκαστικές συνέπειες
παρά μόνο για εκείνους που το θέλουν.

Για να είμαστε πιο σαφείς, δεν είναι η ψήφος, εκείνη με την οποία τα
έχουν οι αναρχικοί, είναι η εντολή, η μνημειώδης βλακεία που αντιπροσω-
πεύει μέσα στη σημερινή κοινωνία, η ψευτο-ανάθεση από το "λαό" της υπο-
τιθέμενης "κυριαρχίας" του.

Το να ψηφίζεις από μόνο του, δεν έχει τίποτα το "αξιομεμπτο", στα μάτια
των αναρχικών. Τι το πιο φυσιολογικό απ'το να εκφράζεις μία γνώμη μ'ένα
ψηφοδέλτιο. Στις εκλογές, όμως, η ψήφος δε χρησιμεύει για να εκφράσει
κανείς μία γνώμη, χρησιμεύει για να αναθέσει μίαν εντολή.

2. Η ΕΝΤΟΛΗ: "Η εντολή ή εξουσιοδότησις είναι μία πράξις διά της ο-
ποίας εν άτομον δίδει εις άλλον την εξουσίαν ίνα προβαίνει εις την
εκτέλεσιν ωρισμένων πραγμάτων διά την εκπλήρωσιν της εντολής, εν ονο-
ματι του". (Αστικός Κώδιξ, §1984).

Το να αναθέτεις εξουσίες, σημαίνει να δίνεις μίαν εντολή. Κι ο όρος αυ-
τός συναντιέται σε δύο τομείς: αστική εντολή στο ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ και κοι-
νοβουλευτική, προεδρική, κ.λ.π. εντολή, στο ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ. Η αστική τάξη
γνωρίζει, εδώ και πολύ καιρό, την αστική εντολή, κληροδότημα του Ρωμαϊκού
Δικαίου. Η έννοια, όμως, της δημόσιας εντολής, της κοινοβουλευτικής εντο-
λής δεν εμφανίζεται παρά μόνο κατά τον 18ο αιώνα. Αν λοιπόν, συγκρίνου-
με την ιδιωτική εντολή με τη δημόσια, διαπιστώνουμε γρήγορα ότι δια-
φέρουν κατά πολύ, ή για να γίνουμε σαφέστεροι ο "αστός" δεν έχει την
ίδια αντιληψη για την ανάθεση της εξουσίας στην περίπτωση που πρόκει-
ται για τη διενέργεια πράξεων αστικού δικαίου, εν ονόματί του από κά-
ποιον μεσάζοντα (αστική εντολή) και στην περίπτωση που πρόκειται για
τη διαχείρηση του Κράτους (δημόσια εντολή). Ας συγκρίνουμε αυτές τις δύο

ΕΝΤΟΛΕΣ:

ΑΣΤΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

Αν εκλάβουμε την εντολή με τη γενική της έννοια (πληρεξουσιότητα, κλπ.), δεν περιλαμβάνει παρά απλές διοικητικές εξουσίες, δηλαδή εξουσίες της καθημερινής ζωής.

Για τις σημαντικές πράξεις (πώληση, κλπ.), η εντολή πρέπει να είναι ρητή, δηλαδή να εξουσιοδοτεί ακριβώς τη διενέργεια ΑΥΤΗΣ Η ΕΚΕΙΝΗΣ της πράξης. Κι ο εντολοδόχος δεν μπορεί να κάνει τίποτα άλλο απ' αυτό που του ανατίθεται.

Κάθε εντολοδόχος, με το πέρας της διαχειρίσεως του, λογοδοτεί στον εντολέα του.

Ο εντολοδόχος είναι υπεύθυνος για τα σφάλματά που διαπράττει κατά την εκτέλεση της εντολής. (και πάνω απ' όλα στην περίπτωση δόλου, δηλαδή στην περίπτωση απάτης).

Ο εντολέας, εκείνος δηλ. που δίνει την εντολή, μπορεί να ανακαλέσει την εντολή του, όποτε θελήσει.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

Το ψηφοδέλτιο είναι μία εντολή εν λευκώ. Ο υποψήφιος δεν δεσμεύεται σε τίποτα απ' το πρόγραμμά του (που, στην πραγματικότητα, δεν το υλοποιεί ποτέ). Αυτή η εν λευκώ εντολή, όμως, καθώς είδαμε, του εμπιστεύεται την απόλυτη εξουσία, την κυριαρχία.

Αυτοί, στους οποίους ο "λαός" αναθέτει την "κυριαρχία" του, δεν λογοδοτούν ποτέ.

Δεν υπάρχει κανένα παράδειγμα καταδίκης κάποιου πολιτικού ιθύνοντος για τα σφάλματά του, ούτε για τον αποδεδειγμένο δόλο του.

Ο πολίτης δεν μπορεί να ανακαλέσει την εντολή του παρά μόνο σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν μπορεί ούτε καν να επιλέξει, εφόσον οι "αντιπρόσωποι" του είναι εκείνοι που αποφασίζουν το ποιά στιγμή είναι ευνοϊκή για την ανανέωση της εντολής τους.

Βλέπουμε ότι στην αστική εντολή, ο εντολέας ελέγχει κάθε στιγμή τον εντολοδόχο του και επομένως λογικά μπορεί να θεωρηθεί ο τελευταίος σαν αντιπρόσωπός του. Αντίθετα, στη δημόσια εντολή, ο εντολέας δεν ελέγχει τους εντολοδόχους του, παρά μόνο κατά διαλείμματα, λίγο-πολύ αραιά, και πάνω απ' όλα τη στιγμή που διαλέγουν οι ίδιοι (ας θυμηθούμε τους εκλογικούς διαμελισμούς, την εκλογική τακτική, τις οικονομικές πιέσεις, την προπαγάνδα, και τα παρόμοια τεχνάσματα). Επιπλέον ο δημόσιος εντολοδόχος είναι ανεύθυνος, ο πολίτης ελέγχει ελάχιστα τον εντολοδόχο του, αφού ο τελευταίος δεν είναι αντιπρόσωπός του.

...Το εκλογικό σύστημα δεν μπορεί να είναι ένα τεχνικό μέσο εκλογής υπευθύνων. Υπάρχει, ωστόσο, κάποιος λόγος για όλη αυτή τη σπατάλη χρόνου και χρήματος, την οποία συνεπάγεται μία εκλογική εκστρατεία. Αυτό που δεν αποτελεί παρά έναν εντελώς απλοϊκό νομικό μύθο, γίνεται στην ζωή, μία σημαντική επιχείρηση ψυχολογικής τοξίνωσης. Αν η εξουσία της άρχουσας τάξης και μειονότητας ασκούνταν χωρίς καμιά μάσκα, σύντομα θα γινόταν ανυπόφορη για τους περισσότερους ανθρώπους. Έτσι η εξουσία υποκρίνεται ότι ασκείται εν ονόματι των ίδιων των κυβερνώντων. Πέρα απ' αυτό πρέπει κάθε τόσο να τους δίνει την εντύπωση ότι συμμετέχουν. Πρόκειται για το κλασικό παραμύθι της νεράιδας που δίνει σε κάποιον το μαγικό ραβδί της: κάνει μίαν ευχή, κλπ. Πολύ συχνά η ευχή στρέφεται ενάντια σ' αυτόν που την έκανε, και το μαγικό ραβδί επιστρέφει σε πιο ικανά χέρια. Για μία μέρα ο απλός εργάτης μπορεί να έχει την εντύπωση ότι κατέχει την εξουσία. Για μερικές εβδομάδες, όλοι οι πολιτικοί όλων των κομμάτων, "επαναστατικών" καί μή, θα προσπαθήσουν να τον κάνουν να πιστέψει πώς είναι σπουδαίος, πως η γνώμη του μετράει.

...Για τους αναρχικούς, λοιπόν, οι εκλογές είναι κύρια ένα είδος διευθυνόμενου, ανοιχτού κοινωνιο-δράματος, στο οποίο το σύνολο καλείται να συμμετάσχει, για να ξαναγυρίσει έπειτα με μεγαλύτερη όρεξη στη δουλειά. Τότε, όμως, που βρίσκεται η εξουσία; Στά χέρια μίας μετριοπαθούς καί διακριτικής κοινωνικής ομάδας, η οποία τόσο στην Ανατολή όσο καί στη

Δύση, κάνει ότι μπορεί για να εξηγήσει πώς δεν υπάρχει.

...θα μπορούσε να υπάρξει κάποια σύγχυση ανάμεσα στη δική μας ΑΝΤΙΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΕ ΕΚΕΙΝΗ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΩΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΩΝ (αυτές γίνονται κοινοβουλευτικές όταν μπορούν να οργανώσουν την αστυνομική τρομοκρατία). Αν είμαστε αντικοινοβουλευτικοί, αυτό συμβαίνει επειδή κατηγορούμε τον κοινοβουλευτισμό για την ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ του (με την έννοια της "λαϊκής εξουσίας"), ενώ οι ολοκληρωτικές θεωρίες τον κατηγορούν για ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. Και οι μεν και οι δε θεωρούν ότι το εκλογικό και κοινοβουλευτικό καθεστώς, όσο κι αν έχει τα εξωτερικά χαρακτηριστικά μιας "VOX POPULIS", δεν αποτελεί αληθινή έκφραση της φωνής του λαού, πιστεύουμε πώς αυτό προέρχεται από δύο γεγονότα: ο βουλευτής και η νομοθετική εξουσία αποτελούν κάλυμμα της αληθινής εξουσίας, δηλαδή εκείνης της άρχουσας τάξης που χρησιμοποιεί τις ψευτο-λαϊκές βιτρίνες για να επιβάλλει πάντοτε τις αποφάσεις της, με το τέχνασμα της ψήφου συνεχίζει να κρατάει και να διαιωνίζει τα παλιά συναισθήματα, τις παλιές συνήθειες και τα σύμβολα της αντιπροσώπευσης, της υποταγής, της συγκεντροποίησης, της ανευθυνότητας, της ανωριμότητας των μαζών, εμποδίζοντάς τους να ασχοληθούν αποτελεσματικά κι άμεσα με τα προβλήματα της ίδιας τους της ζωής, σαν παραγωγοί, καταναλωτές και πολίτες.

Οι αυταρχικές θεωρίες, κι ακόμα περισσότερο οι ολοκληρωτικές, αντίθετα αρνούνται κάθε λαϊκή συμμετοχή, ακόμα και τον μύθο του κοινοβουλευτισμού, διακηρύσσοντας πώς η μάζα δεν έχει παρά μόνο ένα καθήκον, να υποτάσσεται, να υπακούει, να εκτελεί τις ντιρεκτίβες, που έρχονται από πάνω, είτε πρόκειται για κάποιον προ-και παντογνώστη αρχηγό, είτε για μιάν ολιγαρχία, κάποιο κόμμα, κίνημα, στρατό.

Η κλασική αντικοινοβουλευτική θέση μάς φαίνεται ανεπαρκής. Οι περισσότεροι εκλογείς συμφωνούν για τη γελοιότητα και ανικανότητα της εκλογικής πρακτικής, αλλά ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΜΟΛΟΝΤΟΥΤΟ ΝΑ ΨΗΦΙΖΟΥΝ, επειδή δεν βλέπουν άλλη δυνατότητα. Η αντικοινοβουλευτική προπαγάνδα, ξεκάθαρα αρνητική, δεν αρκεί, πρέπει να προτείνουμε ταυτόχρονα κάτι άλλο. Αυτό το "άλλο" μπορεί να τοποθετηθεί σε δύο πλάνα: ένα πλάνο ΜΑΚΡΙΝΟ-η αλλαγή του καθεστώτος από ένα άλλο, πιδό δίκαιο, πιδό ανθρώπινο, αληθινά δημοκρατικό, και ένα πλάνο ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ-η ενθάρρυνση και η ατομική συμμετοχή (σε ορισμένες περιπτώσεις και η ομαδική ή ομοσπονδιακή) στην καθημερινή κοινωνική δραστηριότητα, πάνω απ' όλα εκεί όπου η κρατική επιβολή είναι λιγότερο δυνατή, για να μπορέσουμε να υποκινήσουμε, τις πρωτοβουλίες, τις προσδοκίες, τις ανάγκες που πηγάζουν απ' τη βάση, δηλαδή από τα πλατιά στρώματα του λαού.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ, δεν είναι παρά η έκφραση του προωθημένου κι αποτελεσματικού εκδημοκρατισμού: ένα πλήθος τοπικές οργανώσεις, όσο το δυνατό περισσότερο αυτόνομες (άρα όσο το δυνατό περισσότερο υπεύθυνες και περισσότερο "ενηλικιωμένες"), ενωμένες κατά συν-οικία, κατά περιφέρεια, κατά εδαφική ενότητα, ενωμένες επίσης σύμφωνα με την ομοιότητα των σκοπών, των συμφερόντων και της εργασίας, πάνω στη βάση της αλληλοβοήθειας, του φεντεραλισμού, της αυτοδιεύθυνσης.

Η κατάργηση των τομέων της τεχνητής διανομής (καθώς σήμερα ένα προϊόν πουλιέται στον καταναλωτή 5-8 φορές ακριβότερα απ' ότι αγοράζεται από τον παραγωγό) θα κατεβάσει το κόστος της παραγωγής. Η συνένωση των βιομηχανιών, οριζόντια και κάθετα, θα καταργήσει τον ανταγωνισμό και θα επιτρέψει τις διαφοροποιήσεις, την προσαρμογή της προσφοράς στη ζήτηση. Η ισοπέδωση, η εξίσωση των μισθολογικών διαφορών, θα μας βοηθήσει να αποφύγουμε τις κοινωνικές αδικίες που δημιουργούνται στα σημερινά καπιταλιστικά και κομμουνιστικά καθεστώτα αποτελώντας έδαφος για διαμαρτυρίες και καταπιέσεις ("διαίρει και βασίλευε").

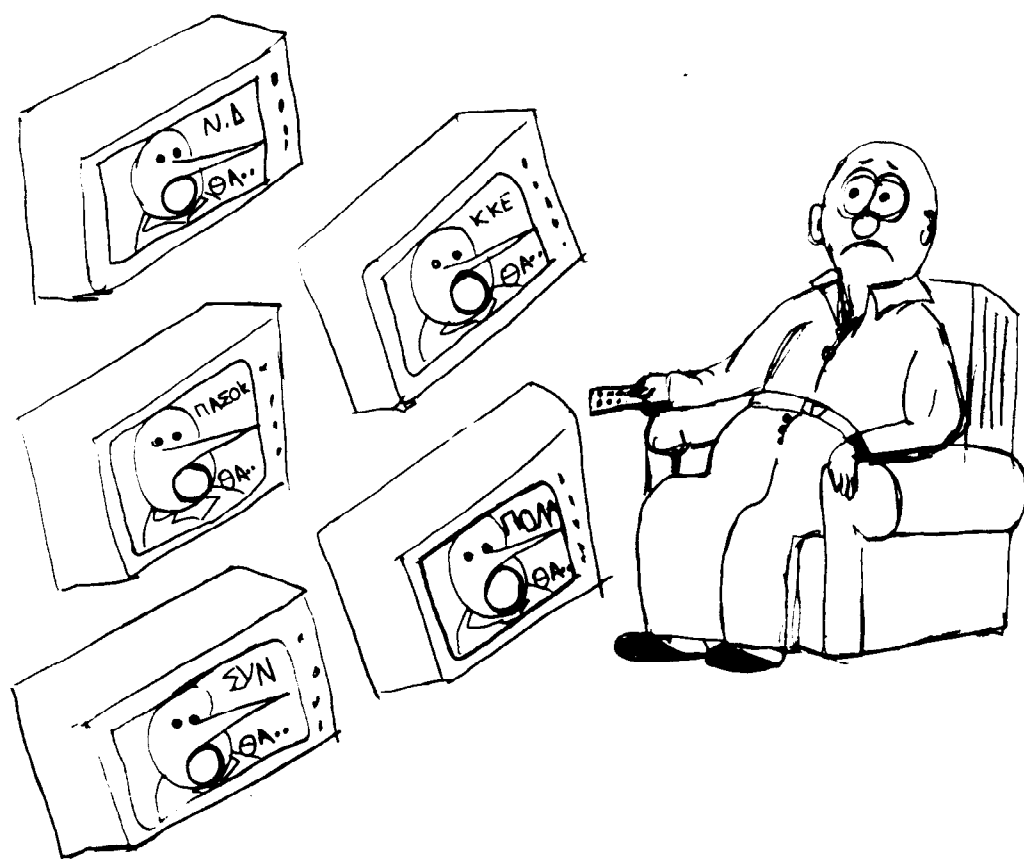
Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι τα τρία αυτά μέτρα-η κατάργηση των παρασιτικών τμημάτων της κοινωνίας, η κατάργηση του ανταγωνισμού και η εξίσωση των μισθών, ταυτόχρονα με την δημιουργία εργατικών ή αγροτικών συμβουλίων ή επιτροπών-είναι τα φαινόμενα που εμφανίζονται σ' όλη την ιστορία του κινήματος, όπου οι μάζες παίζουν κάποιο σημαντικό ρόλο.

Η Ρωσία στα 1917-21, τα κινήματα των γερμανών ΣΠΑΡΤΑΚΙΣΤΩΝ στα 1919-20, οι καταλήψεις εργοστασίων στην Ιταλία το 1920, η Ισπανία το 1936, η Ουγγαρία το 1956, η Αλγερία το 1962, για να αναφερθούμε παρά στα πιο

χαρακτηριστικά παραδείγματα,εφάρμοσαν αυτές τις μεθόδους.Κατά συνέπεια δεν πρόκειται για μία θεωρητική άποψη.Και είναι επίσης ενδιαφέρον το να επισημάνουμε ότι ακριβώς στην Ισπανία,όπου ο αναρχισμός ήταν πιο δυνατός και πιο οργανωμένος,η συμμετοχή των εργαζομένων στη διαχείριση της κοινωνίας προχώρησε περισσότερο απ'όπουδήποτε αλλού. Οι αναρχικές αντιλήψεις για τη διαχείριση δεν είναι μόνο απλώς ιδέες του αναρχικού κινήματος,αποτελούν αναγκαιότητα σε μία κοινωνία που οι ανάγκες κι οι αντιφάσεις της δημιουργήσαν τους θάλαμους αερίων και τις πυρηνικές βόμβες.

Π.Ζ.ΒΙΝΤΑΛ

(Τα αποσπάσματα αυτά είναι από το κείμενο "Οι εκλογές εκδήλωση της λαϊκής κυριαρχίας;" του Π.Ζ.Βιντάλ,που περιέχεται στο βιβλίο ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ Εκδ.Ελεύθερος Τύπος)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ

Ο Βίλχελμ Ράϊχ γεννήθηκε την 24η Μαρτίου 1897 στην Γαλικία της Αυστρίας. Το 1918 γράφτηκε στην Ιατρική σχολή της Βιέννης, ενώ ήταν φοιτητής, μετά από δύο χρόνια, έγινε μέλος της Ψυχαναλυτικής Εταιρίας που διεύθυνε ο Σ. Φρόιντ. Το 1927 έγινε μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος και το 1928 επιστημονικός σύμβουλος της "Σοσιαλιστικής Εταιρίας Συμβουλών στα ζητήμα- του σέξ και των σεξουαλικών ερευνών" της Βιέννης. Το 1928-30 ήταν υποδιευθυντής της Ψυχαναλυτικής Εταιρίας.

Το 1930 εγκαταστάθηκε στο Βερολίνο και μέχρι το 1933 ήταν υπηγητής στην Ψυχαναλυτική Κλινική, δίνοντας ταυτόχρονα διαλέξεις στο Κολλέγιο Μαρξιστών Εργατών. Το 1931 ιδρύθηκε η "ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ", η SEX-POL, και άρχισαν οι πρώτες προστριβές με την ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Η μελέτη της ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ στην κοινωνία (γράφτηκε το 1931), αποτελεί την πρώτη προσπάθεια του Ράϊχ να λύσει το πρόβλημα των νευρώσεων στις ανθρώπινες μζες. Ξεκινώντας από το ερώτημα της καταγωγής της σεξουαλικής απώθησης, προσπαθεί να ερμηνεύσει, ιστορικά, το πρόβλημα των σεξουαλικών διαταραχών.

Οι απόψεις του είχαν ριζοσπατικοποιηθεί σε τέτοιο βαθμό, που γινόντουσαν δύσκολα αποδεκτές και από τους πιο προοδευτικούς επιστήμονες. Το 1933 και η ίδια η SEX-POL στρέφεται ενάντια του. Μετά από διαφορές γνώμων με την γραμμή της Κομμουνιστικής Διεθνούς από το ένα μέρος και με την Σχολή του Φρόιντ από το άλλο, το 1934, τον διέγραψαν από το Κόμμα και από την Διεθνή Εταιρία Ψυχανάλυσης.

Ο χιτλερισμός τον καταδίωξε και έκαψαν στην Γερμανία τα βιβλία του. Τα επόμενα έξη χρόνια έζησε στην Ευρώπη, ζητώντας άσυλο στις "δημοκρατικές" χώρες, αλλά δεν έγινε δεκτός από καμιά εκτός από την Νορβηγία.

Το 1933 είχε γράψει την "ΜΑΖΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ". Είναι μια κριτική του φασισμού και της δομής του γενικότερα. Ο Ράϊχ διέκρινε την θεμελιακή σχέση ανάμεσα στην καταπίεση των ορμών και την φασιστική ιδεολογία. Η απογοήτευση από την ανασταλμένη επαναστατική εξέλιξη και την συνδεδεμένη με αυτή αντισεξουαλική στάση στην Σοβιετική Ένωση, μετέβαλε την προοπτική του σε σημαντικά σημεία. Ο Ράϊχ δεν βλέπει τον φασισμό περιορισμένο σε μερικά κράτη και κυβερνήσεις, αλλά τον αναγνωρίζει σαν φαινόμενο της σύγχρονης κοινωνίας γενικά. Η θέση του είναι ότι: Η υπερνίκηση του φασισμού είναι δυνατή μόνο με νέα ορθολογική ρύθμιση της σεξουαλικής οικονομίας της κοινωνίας.

Μετά από πρόσκληση της Εταιρίας Ψυχοσωματικής Ιατρικής, το 1939, εγκαταστάθηκε στις Η.Π.Α, όπου το 1942 ίδρυσε το Ινστιτούτο Οργόνης, κατ' αρχάς στο Φόρεστ Χίλς της Ν. Υόρκης και αργότερα στο Μαϊν.

Η Οργόνη, σύμφωνα με τον Ράϊχ, είναι η πρωταρχική κοσμική ενέργεια, βρίσκεται παντού και μπορεί να διαπιστωθεί η ύπαρξή της όπτικά, θερμικά, ηλεκτροσκοπικά και με τον μετρητή GEIGER-MULLER. Στους ζωντανούς οργανισμούς είναι η βιοενέργεια, δηλαδή η ζωική ενέργεια.

Το 1946 έγραψε το "ΑΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ", για τα αρχεία του Ινστιτούτου Οργόνης, που εκδόθηκε το 1947. Είναι μια μελέτη που αναλύει πως ο απλός άνθρωπος μεταχειρίζεται τον εαυτό του και πως μετατρέπεται σε φασίστα μαύρης ή κόκκινης απόχρωσης. Ο Ράϊχ υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος πρέπει να αναγνωρίζει την πραγματικότητα και να εξουδετερώνει την καταστροφική του δίψα για εξουσία.

Όμως και το "φιλελεύθερο" καθεστώς των Η.Π.Α τον κυνήγησε για τις επιστημονικοκοινωνικές του απόψεις.

Το 1947 ο Ράϊχ έγινε αντικείμενο ανακρίσεων εκ μέρους της Διεύθυνσης Τροφίμων και Φαρμάκων.

Το 1954 υποβλήθηκε μήνυση εναντίον του. Ο Ράιχ αρνήθηκε να παρουσιαστεί σαν "κατηγορούμενος" στο δικαστήριο και η απόφαση, καταδικαστική, εκδόθηκε ερήμην.

Σύμφωνα με αυτή, έπρεπε να αποσύρει από το εμπόριο και να καταστρέψει όλους τους οργονικούς συσσωρευτές που είχε κατασκευάσει.

Καταδικάστηκε επίσης να κάψει κάθε κείμενο, άρθρο ή περιοδικό που ανέφερε και αφορούσε την κατασκευή ή χρήση των συσσωρευτών.

Τέλος του απαγόρευσαν να πουλά τα βιβλία του.

Στην συνέχεια κατηγορήθηκε για εγκληματική περιφρόνηση και απείθεια προς την παραπάνω απόφαση και καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Πέθανε στις ομοσπονδιακές φυλακές του Λούισμπουργκ την 3η Νοεμβρίου του 1957.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η μαζική ψυχολογία του Φασισμού

Ακου ανθρώπακο!

Η εισβολή της σεξουαλικής ηθικής

Η βιοπάθεια του καρλίνου

Η δολοφονία του Χριστού

Ο αιθέρας, ο θεός και ο διάβολος

Η κοσμική υπέρθεση

Η λειτουργία του οργασμού

Η πάλη των τάξεων και η ψυχανάλυση

Ταξική συνείδηση και σεξουαλική

χειραφέτηση

Ο Φρόιντ και εγώ

Το ένστικτο του θανάτου

Η σεξουαλική επανάσταση

Η ανάλυση του χαρακτήρα Νο1, Νο2, Νο3

Ο παρορμητικός χαρακτήρας

Η λίμπιντο

Η βιοηλεκτρική θεωρία της σεξουαλικό-

τητας και του άγχους

Υπόθεση Αϊνστάϊν

Ανθρωποι σε μπελάδες

Το ξεπέρασμα του οιδιποδείου συμπλέγματος

Ο μαζοχιστικός χαρακτήρας

Χειρόγραφα βιοφυσικής

Ερωτισμός και αυτοερωτισμός

Ψυχανάλυση στο θέατρο

Ορμή και ηδονή

Ο σεξουαλικός αγώνας των νέων

Τα παιδιά του μέλλοντος

Οι ρίζες της σεξουαλικής καταπίεσης

Διαλεκτικός υλισμός και ψυχανάλυση

Εκδ. ΜΠΟΥΚΟΥΜΑΝΗ

Εκδ. ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΑΚΜΩΝ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Εκδ. ΔΙΔΥΜΟΙ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εκδ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Εκδ. ΡΑΠΠΑ

Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

Εκδ. ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΠΥΛΗ

Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Εκδ. ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΠΟΡΕΙΕΣ

Η κοινωνική επανάσταση έχει σκοπό την κατάργηση κάθε Εξουσίας και κάθε Αυθεντίας.

Αυτοί που σκοπεύουν στην δημιουργία μιάς Ελευθεριακής κοινωνίας όλοι είναι επαναστάτες. Αποβλέποντας στην ριζική αλλαγή των σημερινών κοινωνικών σχέσεων και θεσμών, ο καθένας λειτουργεί και αγωνίζεται με τους δικούς του όρους. Δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό ότι κάποιος αγωνίζεται λιγότερο και κάποιος περισσότερο.

Ο άξονας του κοινωνικού αγώνα είναι οι κοινός, διαφέρουν οι τρόποι. Ο ελευθεριακός συλλογισμός αποκτώντας ένα νέο και συγκεκριμένο νόημα, δέχεται την διαφοροποίηση των μορφών αγώνα, όλων όσων αγωνίζονται ενάντια στην καθημερινή καταπίεση. Διαφοροποίηση που εξαρτάται από την δυνατότητα του τί και πώς μπορεί να προσφέρει κάποιος στον κοινό αγώνα.

Ο Α. Μπέρκμαν αναφέρει ότι: "όλοι οι άνθρωποι που μπορούν να προσφέρουν χρήσιμη δουλειά υπά το κοινό καλό, χρειάζονται στην επανάσταση για να κτίσουν την καινούργια ζωή. Καμιά επανάσταση δεν μπορεί να πετύχει χωρίς την αλληλεγγύη τους. Όσο πιο γρήγορα το καταλάβουμε αυτό, τόσο το καλύτερο."

Δεν υπάρχουν απαιτήσεις που πρέπει να εκπληρεί το άτομο, για να αποδείξει τον βαθμό επαναστατικότητας του. Η συνειδητοποίηση της θέσης του είναι το σημαντικότερο πλεονέκτημα.

Η κοινωνική πραγματικότητα δημιουργεί άτομα, που ψάχνοντας να συνειδητοποιήσουν το ασυνείδητο του χαρακτήρα τους, στρατεύονται στα διάφορα κόμματα γινόμενοι αποδέκτες των διάφορων αναλύσεων για την κοινωνία δίχως να εξαιρείται και η επαναστατική θεώρησή της.

Αυτή η επαναστατική θεώρηση δεν πρέπει να γίνεται μέσο αυτοεπιβεβαίωσης όλων αυτών που έχουν ανάγκη την ανάδειξή τους σε αυθεντίες κάποιου χώρου.

Η φιλοσοφία της αυτοθυσίας και αυταπέρνησης της ίδιας της ζωής, δηλαδή της "στράτευσης", κάνει αδύνατη την προσωπική ευτυχία.

Αυτός που δεν αισθάνεται την ίδια την καθημερινή ηδονή, δεν αισθάνεται την ζωή. Οι κοινωνικοί επαναστάτες πρέπει να κατανοήσουν την ζωή, για να μπορέσουν να ανατρέψουν το κατεστημένο που ευθύνεται για την μιζέρια όλων μας.

Η Εξουσιαστική κοινωνία είναι αυτή που ενδιαφέρεται για τις αρχές και τους όρους που οδηγούν στην τυφλή υπακοή. Είναι αυτή που επιζητεί και προσπαθεί για το πνίξιμο μιάς άλλης φωνής που μιλά και αγωνίζεται για την δημιουργία των πραγματικά ανθρώπινων σχέσεων.

Ακριβώς εδώ βρίσκεται η αντίφαση της θεωρίας με τις πράξεις πολλών αρνητικά "στρατευμένων" επαναστατών.

Κριτικάροντας και απαγορεύοντας κάθε άλλη επαναστατική πορεία, πέρα από αυτή που θεωρούν οι ίδιοι σωστή, ενεργούν με έναν καθαρά εξουσιαστικό τρόπο, ασυνείδητα μάλιστα, και προσπαθούν να επιβάλουν μια αντιεξουσιαστική θεώρηση και πρακτική στους άλλους συναγωνιστές τους.

Κάθε κριτική είναι αποδεκτή όταν είναι καλοπροαίρετη. Πρέπει να υπάρχει αντίλογος στις διάφορες ενέργειες, γιατί χρησιμεύει ώστε να βοηθάει τους υπόλοιπους στην πορεία που ακολουθούν και να αποφεύγουν τις παγίδες της Εξουσίας, γιατί όλοι έχουμε γεννηθεί και μεγαλώσει ανάμεσα σε πρότυπα ζωής αυτής της κοινωνίας.

Η ανελαστικότητα και ο μη σεβασμός προς τις επιλογές των συντρόφων λόγω διαφορών, δεν δημιουργεί τον "τέλειο" ανατροπέα του κατεστημένου. Πρέπει να κατανοείται η διαφοροποίηση του καθενός, ανάλογα με τις δυσκολίες και τις προσπάθειες για επιβίωση, από δεδομένους τρόπους αγώνα. Ψευδαίσθηση είναι πώς υπάρχουν μόνο συγκεκριμένοι τρόποι πραγμάτωσης του κοινού σκοπού, δηλαδή την ανατροπή του σημερινού κοινωνικού συστήματος ή σωστότερα την αλλαγή της εξουσιαστικής νοοτροπίας των ανθρώπων.

ΑΝΑΡΧΟΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ : ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΥ

Η επικράτηση της ελεύθερης ζωής στην κοινωνία πραγματοποιείται, όταν κυριότερη αξία είναι ο σεβασμός στην προσωπικότητα του ατόμου. Η εξουσία η ιεραρχία και η καταστολή είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια στην ανάπτυξη και εξέλιξή της.

Η οργάνωση της ελευθεριακής κοινωνίας και ο τρόπος του πώς θα πραγματοποιηθεί, έφεραν σέ σύγκρουση τους αναρχικούς. Οι διαφορές θεωρητικής ανάλυσης και πρακτικής, δημιούργησαν τὰ ρεύματα στους κόλπους του κινήματος. Ένα από τὰ ιστορικότερα και σημαντικότερα ήταν αυτό του αναρχοατομικισμού. Το ιστορικότερο και σημαντικότερο μέχρι οι αναρχικοί να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη του ατόμου να συνεργασθεί με άλλους, για την επίτευξη του κοινού σκοπού.

Οι ανάγκες του ανθρώπου που αναζητά, έστω και την στιγμήν, επαφή με την ελευθερία, την ειλικρίνεια και τις πραγματικά ανθρώπινες σχέσεις οδηγείσαν στην δημιουργία μικρών κοινωνικών συνόλων που απόρριψαν τις ατομικές μορφές εξέγερσης.

Ο αναρχοατομικισμός έδινε απόλυτη βαρύτητα στο άτομο, παρά στην κοινωνία όπου ζεί και δημιουργεί. Αυτό οδήγησε στο συμπέρασμα, ότι χάνεται η δυνατότητα ανάπτυξης της προσωπικότητας, ακόμα και στην ελευθεριακή κοινωνία, εξ αιτίας της απορόφησης του από τις επιθυμίες και ανάγκες των άλλων μελών της κοινότητας. Αυτή είναι λανθασμένη θέση, γιατί αν χάθει η όποια δυνατότητα οφείλεται στην χαρακτηριστική αδυναμία του ατόμου. Η πορεία και η εκλογή της είναι καθαρά προσωπική υπόθεση, η ελευθεριακή κοινωνία δίνει μόνο τις ευκαιρίες δεν καταπιέζει τα μέλη της. Το 1793 ο Άγγλος Γκόντφριντ έγραψε ότι "υπέρτατος νόμος είναι η ευημερία του ατόμου, που μόνο με την κατάργηση του Κράτους μπορεί να γίνει πραγματικότητα. Νόμος είναι η ατομική ευημερία και όχι η ευημερία του δικαίου των νόμων".

Θεωρητικοί του αναρχοατομικισμού ήταν ο γερμανός ΣΤΙΠΝΕΡ και οι αμερικανοί ΓΟΥΩΡΕΝ και ΤΑΚΕΡ. Αναπτύχθηκαν δύο τάσεις, η ευρωπαϊκή και η αμερικάνικη, με αρκετές διαφορές στους προσανατολισμούς τους.

Οι ατομικιστές της Αμερικής πίστευαν στην προσωπική ευημερία, με αποτέλεσμα να οδηγηθούν στον φιλελευθερισμό παρά στον αναρχισμό. Εξαιρέσεις υπήρχαν χωρίς σημαντική παρουσία.

Ο Γουώρεν αναφέρει πώς "η αφιλοκερδής κοινωνική συλλογικότητα δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί λόγω της φύσης και της ιδιοσυγκρασίας των ατόμων".

Με αυτό το σκεπτικό καταλήγει στην άρνηση της επιβολής κάθε κοινωνικής υποχρέωσης, γιατί, κατά την αποψη του, τα μέλη της κοινότητας, μπορούν να εκτελέσουν τις διάφορες υποχρεώσεις τους προσλαμβάνοντας άλλους πληρώνοντας τους ανάλογα με τον χρόνο εργασίας τους.

Στο 1827 ίδρυσε, στο Σινσινάτι, το "TIME STORE". Προπαγάνδισε το σύστημα αυτό με κείμενα και με την εφημερίδα "THE PEACEFUL REVOLUTIONIST" που κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 1833. Πιθανότατα ήταν και η πρώτη αμερικάνικη αναρχική εφημερίδα. Τα βιβλία του "ΙΣΟΤΙΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟ" και "ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΙΣΟΤΙΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ" διαδόθηκαν πολύ.

Ο Στέφεν Πέρλ Αντριους προπαγάνδισε το ισότιμο εμπόριο με διαλέξεις.

Το 1851-52 έγραψε το βιβλίο "Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ". Όλοι αυτοί ασχολήθηκαν κυρίως με τον χρηματιστικό τομέα.

Το 1851 αμερικανοί αναρχοατομικιστές δημιούργησαν στην Τρανσβιλ ένα κοινόβιο με το όνομα "MODERN TIMES". Ο αμερικάνικος εμφύλιος και οι οικονομικές του συνέπειες εξάθρωσαν το κοινόβιο.

Όλοι αυτοί αγωνίσθηκαν ενάντια στον κρατισμό, στην παρέμβαση της συλλογικότητας, στην οικονομική εξουσία των μονοπωλίων και ενάντια στην σκλαβιά της οικογένειας. Είχαν μία εχθρική στάση σε κάθε τι που γινόταν στο όνομα τόσο του κρατικού κομμουνισμού, όσο και του αναρχικού.

Τις ιδέες αυτές προπαγάνδισαν εφημερίδες όπως οι "SOCIALIST REVOLUTIONIST", "FAIR PLAY", "THE WORLD", "LIBERTY", "LUSIFER" και αρκετές άλλες.

Ο Γουώρεν πέθανε το 1879. Ο Η. GEOGE δημιούργησε τους "οπαδούς του μο-

ναδικού φόρου", από αυτούς με διευθυντή τόν Φέντεκοστ κυκλοφόρησε για 40 περίπου χρόνια η εφημερίδα "20ος ΑΙΩΝΑΣ". Αυτοί είχαν κάποιες σχέσεις με αναρχοκομμουνιστές και σημαντική συμμετοχή στο αμερικάνικο συνδικαλιστικό κίνημα.

Ο Τάκερ διέδωσε τις βασικές αντιλήψεις του Γουώρεν. Αν και άκαμπτος αντικομμουνιστής, μετάφρασε το "ΕΘΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ" του Μπακούνιν στις Η.Π.Α., στην Ευρώπη από το σύνολο των αμερικανικών αναρχοατομικιστικών απόψεων τα μόνα γνωστά ήταν η αποικία "MODERN TIMES" και το βιβλίο του ANDREWS. Επιρρεασμένος από αυτό το βιβλίο ο Μαργκάλ, το 1851, έγραψε το "Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ". Το 1853, στο Λονδίνο, δημιουργήθηκε η ομάδα "ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΩΝ". Ένας από τους λόγους της δημιουργίας της ήταν η αλληλογραφία του Γουώρεν με τόν ΑΜΠΡΟΖ ΚΑΝΤΟΝ.

Ενώ στην Αμερική αναπτύσσεται αυτός ο εγωισμός που στηρίζεται σε έναν οικονομικό ορθολογισμό, ξένο προς τους κύριους άξονες του αναρχισμού, στην Ευρώπη έχει αναπτυχθεί μία τάση ανθρωποκεντρική ως προς τα συναισθήματα και όχι με οικονομιστική κατεύθυνση.

Το 1840, στο Βερολίνο, δημιουργείται ο "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ", στον οποίο συμμετέχει για δύο χρόνια και ο Κ. Μάρξ. Ο Κάσπαρ Σμίτ, γνωστότερος σαν ΣΤΙΡΝΕΡ, ήταν από τα σταθερά μέλη του Κύκλου.

Στους κόλπους της ομάδας αναπτύχθηκε, αρχικά, ένας μηδενισμός που σκόπευε στην εξάλειψη των καθιερωμένων αξιών. Με τους αδελφούς ΜΠΑΟΥΕΡ, τόν ΣΤΙΡΝΕΡ και αρκετούς άλλους η ομάδα κατέληξε στην ιδέα της ολικής καταργησης του κράτους. Η έκδοση εφημερίδας που είχε αναγγελθεί για την 13 Ιουλίου 1843 απαγορεύθηκε. Τα άρθρα που είχαν συγκεντρωθεί εκδόθηκαν σε ένα τόμο, που ξέφυγε από την λογοκρισία, και ονομάστηκε "ΜΗΝΙΑΙΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ". Αυτή ήταν η πρώτη συλλογή αναρχικών κειμένων στη γερμανική γλώσσα.

Ο Στίνερ, το 1844 από το Παρίσι, έκδωσε το "DER EINZIGE UND SEIN EINGENTUM" (Ο μοναδικός και η ιδιοκτησία του). Ο ΜΑΚΑΥ αργότερα επιμελήθηκε την έκδοση και άλλων κειμένων του Στίνερ με την ονομασία "KLEINE SHINIFTEN" (Μικρά κείμενα).

Το πρώτο βιβλίο του Στίνερ επανεκδόθηκε το 1882 και το 1892. Μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες, όπως ισπανικά, αγγλικά, σουηδικά, ρωσικά, τουρκικά, ελληνικά και άλλες. Πέθανε πάμπτωχος το 1856, γύρω στα πενήντα. Ο Στίνερ επιρρέασε πολλούς αναρχικούς. Πρόβαλε τόν ιδιόμορφο εγωισμό του σαν άμυνα ενάντια στον κρατισμό, όπως ενάντια στον εξουσιαστικό κομμουνισμό. Ο εγωισμός αυτός, αν και είναι παρεξηγημένη έννοια ακόμα και από τους αναρχικούς, δεν είναι τίποτα άλλο από τήν δημιουργική πρωτοβουλία του ατόμου. Η εθελοντική ομαδοποίηση ή όπως αναφέρει ο ίδιος "Η ένωση των εγωιστών", προστατεύει το άτομο από τήν εξουσία, παρέχοντας του τήν δυνατότητα τόσο της πνευματικής ανάπτυξης και καλλιέργειας όσο και της ατομικής ευημερίας. "Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΩ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΥΤΥΧΙΑ ΟΛΩΝ" λέει ο Στίνερ που από το 1845 δεν χρησιμοποιεί τόν όρο αναρχισμός. Καταδικάζει τήν ιδιοκτησία, όλων των μορφών, και υποστηρίζει τήν διανομή των αγαθών, βάσει των απαιτήσεων για τήν ατομική ευημερία. Χρησιμοποιώντας τόν όρο "ΕΓΩΙΣΜΟΣ" δίνει διαφορετική διάσταση στην ατομικότητα.

Ο Στίνερ διαφοροποιείται και συγκρούεται με τους ατομικιστές της Αμερικής, που απλά πιστεύουν στην ατομική οικονομική ευημερία.

Οι αμερικανοί αναρχοατομικιστές ήταν κάτι ξένο και πόλος περιέργειας για τους ευρωπαίους αναρχικούς. Πολλοί ταξίδεψαν στην Αμερική και είχαν κάποια προσωπική επαφή. Ένας από αυτούς ο ΡΕΚΛΥ, σε ένα ταξίδι συνάντησε μερικούς και το 1877 συνεργάστηκε στο περιοδικό "THE RADICAL REVIEW" που διευθύνει ο Τάκερ.

Το 1877, με αφορμή τήν άγρια απεργία στο Πίτσμπουργκ, ομάδες αναρχοατομικιστών υιοθέτησαν μία αδιάλακτη ατομική στάση. Στην Βοστώνη από τις ομάδες αυτές, το 1881, εκδόθηκε η επιθεώρηση "THE ANARCHIST". Το πρώτο τεύχος έγινε ανάρπαστο, το δεύτερο όμως απαγορεύθηκε πριν καν κυκλοφορήσει.

Το 1881 εκδόθηκε η εφημερίδα "LIBERTY" με αρχισυντάκτη τόν Τάκερ. Σε αυτή αμφισβητήθηκε τό δικαίωμα στους αναρχοκομμουνιστές να αποκαλούνται αναρχικοί.

Η "LIBERTY" κυκλοφόρησε για λίγο καί στό Λονδίνο, όπου τό 1885 ο HENRY SEYMOUR ίδρυσε τήν εφημερίδα "THE ANARCHIST". Στά 1880-90 εμφανίστηκε στήν Αγγλία ο "Σύνδεσμος για τήν υπεράσπιση τής ελευθερίας καί τής ιδιοκτησίας". Πρόβαλε έναν στείρο δογματικό ατομικισμό. Καλλιεργήθηκε ένα κλίμα ευνοϊκό για τήν ανάπτυξη ενός ψευτο-αναρχοατομικισμού, πού ουσιαστικά ήταν ένας ασύδοτος αστισμός.

Στίς υπόλοιπες χώρες εμφανίστηκαν πολλές ομάδες αναρχοατομικιστών. Στό Βέλγιο "Οι ξυλοκόποι τής ερήμου" κυκλοφόρησαν, παράνομα, μιά σειρά μπροσούρες από τό 1863 έως τό 1867.

Στήν Μελβούρνη τό 1887 εκδόθηκε η "HONESTY". Το 1890, επίσης στήν Αυστραλία, εκδόθηκε η "ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΡΥΘΜΙΣΗ", πού αργότερα ονομάστηκε "ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ". Εδώ υπάρχει ο αμερικάνικου τύπου αναρχοατομικισμός. Ο ΓΑΙΓΚΕΡ, ο ΙΥΕΝ καί ο ΡΟΛΦ ΧΑΜΜΕΡ ήταν οι γνωστότεροι καί πιο δημιουργικοί σκανδιναβοί αναρχοατομικιστές.

Τόσο στήν Ευρώπη, όσο καί στήν Αμερική, οι ομάδες αυτές σιγά-σιγά άρχισαν να διαλύονται. Στήν αρχή τού εικοστού αιώνα έπαψαν να υπάρχουν, παρά τήν κάποια επιστροφή στόν Στίρνερ λίγο μετά τήν αρχή τού αιώνα.

Ο αναρχοατομικισμός ήταν μιά έκφραση ελευθερίας πού μέσα από τήν συνειδητοποίηση τών κοινωνικών συνθηκών προχώρησε σε πολυπλοκότερες καί πειστηκότερες μορφές κοινωνικής επαφής καί αντίδρασης στήν εξουσιαστική κοινωνία.

Ο αναρχοατομικισμός υπήρξε η δημιουργική εφηβεία τού αναρχικού κινήματος. Αρκετά θετικά στοιχεία, κύρια τού ευρωπαϊκού, βοηθούν τούς αναρχικούς στήν επαφή καί τήν ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ τους μέχρι σήμερα.

